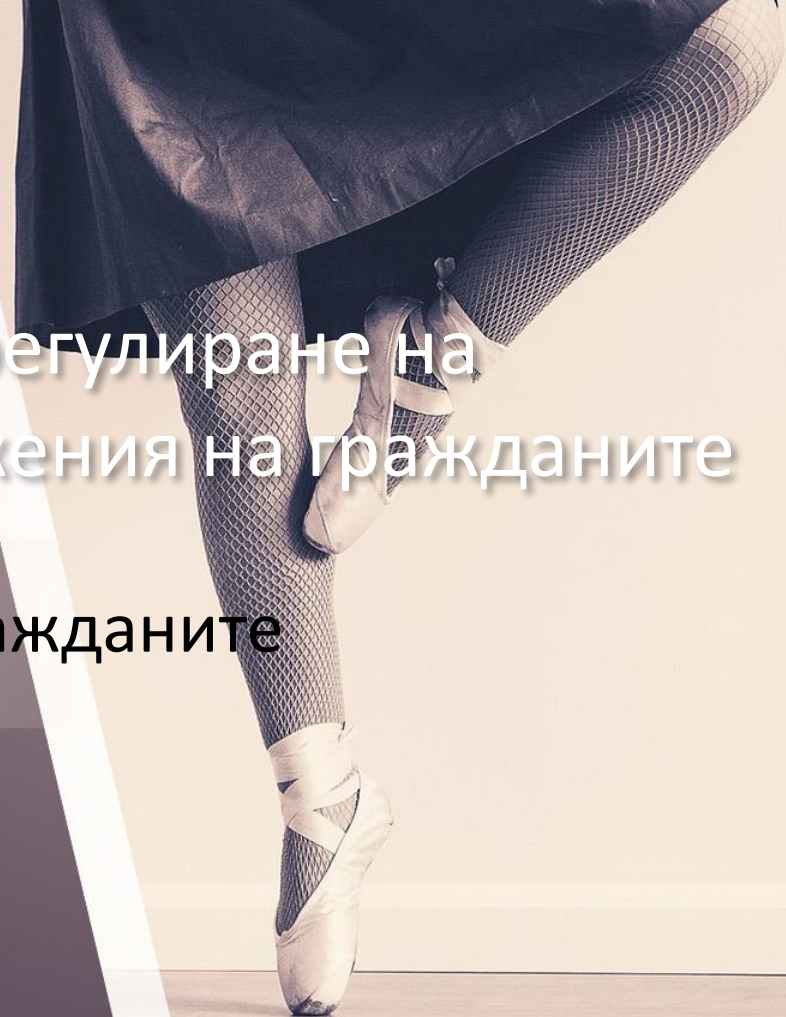

Административноправно регулиране на
културните права и задължения на гражданите

Административно право на гражданите

Административни права и задължения на гражданите

Административните права и административните задължения на гражданите са елемент от публично правоотношение, което възниква между гражданите и административни органи по повод прилагането на административноправни норми. Административните права на гражданите следват международната класификация на правата:

- 1) лични,
- 2) политически,
- 3) икономически,
- 4) социални,
- 5) културни.

Административните задължения на гражданите са свързани с основните проявления на обекта на административното правоотношение:

- 1) да се извърши нещо, което предвижда правната норма,
- 2) да се бездейства на основание на нормативно предписание и
- 3) да се предостави нещо (стока или услуга) съгласно нормативната разпоредба.

Когато конституционната норма предвижда определени ограничения на дадено право, това означава, че става въпрос за относително административно право на гражданите и че това право автоматично поражда (трансформира се в) няколко административни задължения за гражданите, които те трябва да изпълняват. Най-често тези административни задължения под формата на ограничения намират израз в необходимост гражданите да се въздържат да направят нещо и да не предприемат никакви действия (изискване за пасивност). Административните задължения се дължат на административните органи, а не на другите граждани или техните организации, защото са част от публичноправна връзка между държавата и физическите лица. Функцията на държавата в този случай чрез административните органи е опосредстваша – да гарантира защитата на определен обществен интерес, като ограничи индивидуални права на гражданите.

Културни административни права на гражданите

- *Културните административни права са онези субективни изрично признати на гражданите в специален административен закон юридически релевантни блага и ценности, достъпът и използването на които, позволява задоволяването на конкретни духовни и материални потребности; насочени към утвърждаване и съхраняване на личностната културна идентичност, насърчаване на стремежа към образование и научен прогрес, гарантиране участието в културния живот на общността, постигането на свобода на художественото, научното и техническото творчество, гарантирано създаване, проучване, разпространение и опазване на културни ценности, както и резултатите от тази дейност.*

Културни административни задължения на гражданите

Културните административни задължения са публичноправно изрично институционализирани в специален административен закон изисквания на субективно дължимо поведение на гражданите, изразяващи се в потребност да се изтърпят конкретни неизбежно необходими, временни по своята продължителност, обхват (обем) и интензитет неблагоприятни мерки; свързани с необходимостта от придобиването на знания, със зачитането на неимуществените и имуществени интереси на авторите на художествени, научни и технически произведения, със съхраняването на духовни и материални ценности, създадени от човечеството през историческото му минало; за изпълнението на които са предвидени правни гаранции.

Административноправна уредба на културните права и задължения на гражданите

- Закон за авторското право и сродните му права,
- Закон за патентите и регистрацията на полезните модели,
- Закон за българското гражданство,
- Закон за българите, живеещи в чужбина;
- Закон за предучилищното и училищното образование,
- Закон за висшето образование,
- Закон за закрила и развитие на културата,
- Закон за транслитерацията,
- Закон за меценатството,
- Закон за народните читалища,

Административноправна урезба на културните права и задължения на гражданите

- Закон за радиото и телевизията,
- Закон за Българската телеграфна агенция,
- Закон за филмовата индустрия,
- Закон за българския жестов език,
- Закон за обществените библиотеки,
- Закон за задължителното депозиране на печатни и други произведения и да обявяване на разпространителите и доставчиците на медийни услуги,
- Закон за културното наследство,
- Закон за военните паметници и
- други.

Административни културни права и задължения на гражданите

1. Право на ползване на български език.
2. Задължение да се ползва български език.
3. Право на развитие на собствена култура в съответствие с етническата принадлежност, включително на ползване на майчиния език.
4. Право на изразяване, изучаване и ползване на българския жестов език.
5. Право на образование и задължение за придобиване на основно образование.
6. Права по повод сдружаване в областта на културата.
7. Задължения във връзка със сдружаване в областта на културата.

Административни културни права и задължения на гражданите

8. Права на художественото, научното и техническото творчество.
9. Задължения по повод упражняването на художественото, научното и техническото творчество.
10. Права на достъп до културни ценности.
11. Задължения по повод достъпа и опазването на културни ценности.
12. Права при ползването на библиотечни услуги.
13. Задължения при ползването на библиотечни услуги.
14. Право на награждаване за заслуги към културата.

Контролни и надзорни административни органи

- Министър на културата или оправомощени от него длъжностни лица.
- Министър на културата или оправомощен от него заместник-министър на културата.
- Председател на Патентно ведомство.
- Съвет за електронни медии.
- Министър на образованието и науката или оправомощени от него длъжностни лица.
- Директор на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“.
- Кметове на общини.
- Други.

